

Aleg. 338

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie operacji agrarnych.

Wysoki Sejmie!

Rozwój i postęp
operacji agrar-
nych

Stosownie do postanowienia §. 12. rozp. kom. udzieliła c. k. krajowa komisya agrarna (do LW. 24768/05) Wydziałowi krajowemu odpis rocznego sprawozdania c. k. komisarza miejscowego z czynności agrarnych, tudzież sprawozdania kierownika oddziału technicznego.

Sprawozdanie pierwsze obejmuje okres czasu od wejścia w życie ustaw agrarnych t. j. od 1. kwietnia 1903 po koniec roku 1904, zaś sprawozdanie kierownika oddziału technicznego od 1. marca 1904 t. j. od czasu, odkąd c. k. komisarzowi miejscowemu przydzielonym został personal techniczny.

Sprawozdanie c. k. komisarza miejscowego daje ogólny pogląd na rozwój czynności agrarnych oraz przedstawia szczegółowo stan poszczególnych operacji agrarnych. Według rzezonego sprawozdania wniesiono w tym okresie żądanie o przeprowadzenie komasacji gruntów rolnych w dziewięciu gminach, mianowicie w gminach: 1) Chiszewice powiatu rudeckiego, 2) Lubliniec nowy powiatu cieszanowskiego, 3) Wyszatyce powiatu przemyskiego, 4) Rudolfshof ad Kupiczwola, powiatu żółkiewskiego, 5) Skniłów, powiatu lwowskiego, 6) Skniówek, powiatu lwowskiego, 7) Przewłoczne, powiatu złoczowskiego, 8) Wołczuchy, powiatu gródeckiego i 9) Błozew dolna, powiatu rudeckiego.

Nadto wniósł Wydział krajowy z urzędu wnioski na przeprowadzenie generalnego podziału i regulacji gruntów wspólnych w gminie katastralnej Piaski, powiatu lwowskiego, tudzież na ogólny podział pastwiska stanowiącego wspólną własność gmin Trościanka i Pererów, powiatu kołomyjskiego. O tej ostatniej prowokacji sprawozdanie c. k. komisarza agrarnego nie wspomina, gdyż weszła ona do komisji w r. 1905.

Jak już Wydział krajowy w zeszłorocznym sprawozdaniu w tym przedmiocie nadmieniał, zarządziła c. k. krajowa komisya agrarna wdrożenie postępowania komasacyjnego w gminach Chiszewice, Lubliniec nowy i Wyszatyce. Nadto z wymienionych wyżej prowokacji uwzględniła jeszcze c. k. krajowa komisya agrarna wnioski uczestników w gminach: Skniłów, Skniówek i Rudolfshof ad Kupiczwola, wydając orzeczenia na wdrożenie postępowania komasacyjnego. Orzeczenia te stały się prawomocne.

Wniosku na przeprowadzenie komasacji w Przewłocznej c. k. kraj. komisya agrarna nie uwzględniała dla braku ustawowej ilości prowokantów. Zauważyć jednak należy, że w myśl §. 67. kr. u. k. prowokacya ta obowiązuje tych, którzy ją wniesli, przez dwa lata, licząc od dnia wniesienia, na wypadek, gdyby w ciągu tego czasu przez przystąpienie innych potrzebna ilość prowokantów została osiągnięta.

Wreszcie wnioski na przeprowadzenie komasacji gruntów rolnych w gminach Wołeczuchy i Błozew dolna, oraz wnioski na ogólny podział i regulację gruntów wspólnych w gminie katastralnej Piaski nie został przez c. k. krajową komisję agrarną do końca roku sprawozdawczego merytorycznie załatwionym. Sprawy te znajdują się w początkowym stadium dochodzeń informacyjnych, gdyż, jak sprawozdanie c. k. komisarza miejscowego zaznacza, właściwe prace dla braku dostatecznych sił technicznych nie mogłyby być w r. 1905 nawet rozpoczęte.

We właściwym stadium postępowania znajdowały się tedy w r. 1904 tylko dwie komasacje, mianowicie w gminach: Chiszewice i Lubliniec nowy.

Stan i postęp tych dwóch czynności agrarnych przedstawionym został w wykazach tabelarycznych, zestawionych według formularzy przez c. k. ministeryalną komisję agrarną ułożonych dla użytku miejscowej komisji agrarnej.

Według rzeczonych wykazów przedstawia się stan rzeczy, jak następuje:

- a) w gminie Chiszewice o obszarze komasacyjnym 1237 ha i o liczbie uczestników 454 dokonano do końca r. 1904: tryangulacji, obchodu granic zewnętrznych, oraz oznaczenia i zbadania obszaru, zdjęcia tegoż obszaru (§. 75. kr. u. k. i §§. 75., 78. i 79. r. k.). wreszcie oznaczenia wartości (bonitacji) gruntów, do komasacji włączonych (§. 76. kr. u. k. i §§. 88—91 r. k.). Nadto przystąpiono do obliczenia powierzchni gruntów należących do każdego bezpośredniego uczestnika, celem sporządzenia rejestru stanu posiadania (§. 82. i 96. r. k.) i przystąpiono także do sporządzenia oryginalnej mapy (§. 87. r. k.).

Pod względem formalnym dokonano wyboru Wydziału uczestników (§§. 70 72. kr. u. k. i §§. 14—16. i 70. r. k.) oraz wyboru klasyfikatorów (§. 24. r. k.) i w końcu zawiadomiono właściwy sąd i ewidencję katastru podatku gruntowego o wdrożeniu komasacji i o ustaleniu obszaru komasacyjnego (§. 69. i 76. r. k.).

- b) W gminie Lubliniec nowy, w której liczba uczestników wynosi 441, obszar zaś komasacyjny 3587 ha, postęp prac agrarnych był z końcem r. 1904 w tem samym stadium, jak powyżej w gminie Chiszewice.

Ze sprawozdania tego wynika, że postęp w pracy nie był takim, jakby sobie tego życzyć należało dla rozwoju operacji agrarnych.

Na usprawiedliwienie takiego rezultatu przytacza sprawozdanie c. k. komisarza miejscowego, iż jest to praca nowa i trudna i że w pierwszym roku natrafiono na liczne trudności. Kończy się zaś sprawozdanie temi słowami:

„Szczególne trudności w przeprowadzeniu komasacji następują i prawidłowy tok prac tamują bardzo rozległe obszary komasacyjne, wielka liczba uczestników, nadzwyczaj wielkie

różnice między księgą gruntową, katastrem a stanem faktycznym posiadania i w ogóle bardzo zawile stosunki posiadania“.

Wydział krajowy godzi się na zdanie c. k. komisarza miejscowego, że najważniejszym powodem zbyt powolnego postępu w pracach komasacyjnych jest tylekroć podnoszony, daleko idący brak zgodności między księgą gruntową a katastrem, a względnie faktycznym stanem posiadania mimo obowiązujących przepisów, zawartych w ustawie ewidencyjnej z 23. maja 1883 Nr. 83 Dz. p. p. wydanej przeszło 20 lat temu, w celu sprowadzenia owej zgodności. Wskazane tu różnice oczywiście utrudniają w wysokim stopniu uporządkowanie stosunków własności i posiadania, stanowiące podstawę postępowania komasacyjnego.

Z powodu wydanych, jak wyżej nadmieniono, orzeczeń na wdrożenie postępowania komasacyjnego w gminach Wyszatyce, Skniłów i Skniłówek i z uwagi, iż do komasacji włączone będą także grunta rolne, własność gmin stanowiące, zamianował Wydział krajowy na propozycję Wydziałów powiatowych dla tychże gmin delegatów swoich po myśli §. 69. kr. u. k.

Mianowicie dla gmin Skniłów i Skniłówek dekretem z 5. maja 1905 l. 15798 pana Mikołaja Niedźwiedzkiego, leśniczego gminy miasta Lwowa, w Zubrzy zamieszkałego, zaś dla gminy Wyszatyce dekretem z 23. maja 1905 l. 45052 p. Mieczysława Jakę Rożena, dzierżawcę dóbr w Buszkowickach.

Na podstawie zawiadomienia c. k. miejscowej komisji agrarnej, iż zachodzi potrzeba wykonania na obszarach komasacyjnych w gminach Chiszewice, Lubliniec nowy i Skniłówek wspólnych urzędzeń po myśli §. 9. kr. u. k. i §. 99. r. k. wziął Wydział krajowy udział w dochodzeniach mających na celu zaprojektowanie takich urzędzeń, delegując na miejsce inżynierów kraj. biura melioracyjnego.

Według sprawozdania delegowanych techników ma być zaprojektowane

w Lubieńcu nowym:

przełożenie istniejących dróg komunikacyjnych i polowych, częściowa regulacja potoków: Pancza, Rożaniec, Otwiernica, Lubelka, Łowcza i Bruśnianka, nawodnienie i osuszenie niektórych łąk, dalej wykonanie rowów odpływowych, potrzebnych do przyszłego drenowania, wreszcie przełożenie dolnej młynówki po koryta dawniej istniejącego w celu sprowadzenia wody bliżej zabudowań;

w Chiszewicach:

również przełożenie istniejących dróg komunikacyjnych i gospodarczych, regulacja potoków i rowów, oraz wykonanie robót osuszających i nawodniających; wreszcie

w SkniłóWKU:

mniej więcej te same roboty i urządzenia jak w poprzednich gminach, przyczem nadto zaprojektowaniem zostanie racjonalne urządzenie i uporządkowanie pastwiska gminnego, w pośrodku wsi położonego, co jednakowoż nastąpi dopiero przy projektowaniu wspólnych urzędzeń w sąsiednim obszarze komasacyjnym „Skniłów“, a to ze względu na to, iż dopiero wówczas będzie można utworzyć odpływ wody z tego pastwiska.

Przy tej sposobności Wydział krajowy odwołując się do zeszłorocznego sprawozdania w tym przedmiocie, nadmienia, iż koszta takich wspólnych urzędzeń przyjęte być mają w dwóch, a względnie trzech komasacyach za wzorowe uznanych po połowie na fundusz krajowy i skarb państwa — w innych wypadkach koszta poniosą bezpośrednio interesowani uczestnicy.

*

*

*

Fundusz podręczny c. k. komisarza miejscowego.

C. k. krajowa komisya agrarna udzieliła Wydziałowi krajowemu przy odezwie swojej z 31. stycznia 1905 l. 11. odpis zamknięcia rachunkowego funduszu podręcznego komisarza miejscowego za r. 1904.

Zamknięcie to, które jest raczej odpisem dziennika kasowego, wykazuje zużycie w całości wyasygnowanych z funduszu krajowego zaliczek w kwocie 14514 kor 68 gr.

Według §. 162. r. k. ma komisarz miejscowy obok dziennika kasowego prowadzić także rachunek główny, w którym założone być winny osobne konta dla poszczególnych etatów, a to dla udzielonych z funduszu krajowego subwencji, pożyczek i zaliczek, dalej dla ogółu uczestników, dla poszczególnych ich grup jak i dla poszczególnych uczestników i zapisywać w tych kartach dotyczące przychody i wydatki.

Jeżeli czynność agrarna trwa dłużej niż rok, jak właśnie w danych wypadkach, ma komisarz miejscowy w myśl §. 165. r. k. zamknąć rachunki główne z końcem każdego roku i z załącznikami, tudzież z przeznaczeniem dla Wydziału krajowego obliczeniem pokrytych z funduszu krajowego wydatków przedłożyć przewodniczącemu komisji krajowej.

Odpis takiego zamknięcia rachunku głównego, a względnie obliczenia w powołanym §. 165. r. k. przewidzianego nie został Wydziałowi krajowemu za r. 1904 udzielonym.

Z tego powodu Wydział krajowy nie może z całą dokładnością podać już teraz, które z wydatków poczynionych przypadną wyłącznie na fundusz krajowy, a które będą musiały być zwrócone przez bezpośrednich uczestników (ustęp 5. §. 155 r. k.).

Według obliczenia naszego oddziału rachunkowego z ogólnej sumy wydatków 14.514 K. 68 gr. za r. 1904 przypada do zwrotu kwota 800 K. 64 gr. tytułem kosztów wypłaconych boniterom i klasyfikatorom.

Na razie jednak sprawa ta o tyle nie jest aktualną, że do żądania zwrotu kosztów — w zastępstwie bezpośrednich uczestników zaliczkowo z funduszu krajowego poniesionych, przystąpić można dopiero po zamknięciu postępowania komasacyjnego i po przedłożeniu przez komisarza miejscowego ostatecznego rachunku (§§. 169—175. r. k.).

*

*

*

Zmiany w etacie personelu komasacyjnego.

Na propozycję c. k. miejscowej komisji agrarnej popartą przez c. k. krajową komisję agrarną, którą proponowano posunąć do wyższej rangi trzech techników komasacyjnych, postanowił Wydział krajowy uchwałą z 2. czerwca 1905 l. 46.556 przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na ustanowienie w etacie technicznego

personalu komasacyjnego nowych dwóch posad inżynierów komasacyjnych z płacą po 2800 K. i dodatkiem aktywalnym po 600 K. i jedną nową posadę asystenta komasacyjnego z płacą 1600 K. i dodatkiem aktywalnym 360 K. przy równoczesnym zwinięciu dwóch posad adjunktów komasacyjnych (płaca po 2200 K. i dodatek aktywalny po 480 K.) oraz jednej posady pomocnika technicznego z płacą miesięczną po 180 koron.

Nadanie tych posad nastąpi dopiero po zatwierdzeniu przez Wysoki Sejm poniżej przedstawionych wniosków Wydziału krajowego.

Z uwagi, iż c. k. komisya miejscowa przedstawiła do awansu na owe dwie wyższe posady adjunktów komasacyjnych Jana Krudysza i Tadeusza Langa, zaś na asystenta dotychczasowego pomocnika technicznego Stanisława Niesiołowskiego i z uwagi, że komisya ta przedstawiła, iż posiada na pokrycie zwiększonych poborów zaoszczędzony fundusz w kasie podręcznej na pobory i wynagrodzenia dzienne dla personalu technicznego na r. 1905 wyznaczony, Wydział krajowy w uznaniu długoletniej i skutecznej pracy w kraj. biurze melioracyjnej i w oddziale technicznym komisji agrarnej adjunktów Krudysza i Langa, tudzież pilności pomocnika Niesiołowskiego, powołaną wyżej uchwałą przyznał adjunktom Krudyszowi i Langowi począwszy od 1 lipca 1905 dodatek do płacy, któryby ich pobory zrównał z poborami inżyniera, zaś pomocnikowi technicznemu Niesiołowskiemu podwyższył dyetę z 3 K. 50 gr. na 5 koron dziennie.

*

*

*

Uzasadnienie rub.
X. poz. 318. preliminarza funduszu krajowego na rok 1906.

Na pokrycie poborów służbowych personalu technicznego oraz na ryczałty kancelaryjne wstawił Wydział krajowy do preliminarza funduszu krajowego na r. 1906 kwotę 17.964 K., która w porównaniu z kwotą na r. 1905 uchwaloną 17.718 K. okazuje się wyższą o 1246 K.

Różnica ta znajduje usprawiedliwienie w przedstawionych wnioskach na zmiany w etacie personalu komasacyjnego.

Na fundusz podręczny dla c. k. miejscowego komisarza agrarnego preliminarzuje Wydział krajowy 23.000 K. mniej o kwotę 1168 K., jak była ustalona w budżecie r. 1905.

W kwocie tej mieści się dotacya na fundusz podręczny komisarza miejscowego podług postanowień §§. 116—118 kr. u. k. i §. 109. kr. u. dz. r. wstawiona zgodnie z jego wnioskiem w kwocie 12.885 K., oraz preliminarzowane są koszta komisyjne w kwocie 10.115 K. Koszta te według zamknięcia rachunkowego za r. 1904 wynosiły 8194 K., zaś na r. 1905 preliminarzowane zostały w kwocie 10.265 K., obecnie dla zaokrąglenia cyfry funduszu podręcznego preliminarzuje je Wydział krajowy w kwocie 10.115 K.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy uprasza :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

- 1) Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 18. sierpnia 1905 l. 73794 przyjmuje się do wiadomości.

2) Etat personalu technicznego w oddziale technicznym niejsco-
wego komisarza agrarnego składać się ma począwszy od 1.
stycznia 1906 :

- a) z trzech inżynierów komasacyjnych z płacą roczną po
2800 K. i dodatkiem aktywalnym po 600 K.;
- b) z trzech asystentów komasacyjnych z płacą roczną po
1600 K. i dodatkiem aktywalnym po 360 K.;
- c) z jednego pomocnika technicznego z płacą miesięczną
po 140 K.

Posady dwóch adjunktów komasacyjnych zostają od
1. stycznia 1906 zwinięte.

3) Na koszta komisji agrarnych wstawia się do rubr. X. poz.
318 budżetu krajowego na r. 1906 :

A. na personal techniczny	.	.	.	17.964 K.
B. na fundusz podręczny	.	.	.	23.000 „
razem			.	40.964 K.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy :

S. Badeni, m. p.

Sprawozdawca :

Dr. Tadeusz Pilat, m. p.

Członek Wydziału krajowego.